

opusdei.org

Brev från hans helighet Benedikt XVI

Vi publicerar här brevet från hans helighet Benedikt XVI till biskoparna inom den katolska kyrkan beträffande upphävandet av exkommuniceringen av de fyra biskopar som ärkebiskop Lefebvre vigde.

2009-03-14

Kära medbröder i det biskopliga ämbetet!

Upphävandet av exkommuniceringen av de fyra biskopar som ärkebiskop Lefebvre utan mandat från den Heliga Stolen år 1988 vigde har både inom och utanför den katolska kyrkan av många skäl lett till en kontrovers som förts med en sådan häftighet det var länge sedan vi upplevt något liknande. Många biskopar kände sig rådlösa inför en händelse som kom så oväntat och som knappast kunde inplaceras som en fråga av positivt värde bland kyrkans uppgifter av idag. Även om många herdar och troende var beredda att betrakta påvens vilja till försoning som något i grunden positivt, kvarstod dock frågan om en sådan gest kunde anses höra till något verkligt trängande för de troendes liv av i dag. Olika grupper beskyllde å andra sidan helt öppet påven för att vilja ta avstånd från konciliet. En lavin av protester sattes i rörelse, vars bitterhet avslöjade sår som funnits en längre

tid och inte enbart rörde de aktuella händelserna. Därför känner jag mig tvungen, kära medbröder, att ta till orda och ge er en förklaring som jag hoppas skall hjälpa er att förstå vilka de avsikter var som ledde mig och de ansvariga organen inom den Heliga Stolen till att ta detta beslut. Jag hoppas på detta sätt kunna bidra till att åter skapa frid inom kyrkan.

Ett missöde som jag omöjligt kunde förutse var fallet Williamson. Det kom så att säga att lägga sig över hävningen av exkommuniceringen. Den stilla barmhärtighetsgesten gentemot de fyra giltiga, dock inte enligt reglerna vigda, biskoparna hamnade plötsligt i ett helt annat ljus: det sågs som ett tillbakavisande av försoningen mellan judar och kristna och som ett återtagande av det som konciliet i denna fråga förklarat vara kyrkans väg. Plötsligt hade detta som var avsett som en inbjudan till försoning med en

utbrytargrupp ur kyrkan blivit till motsatsen: något som tycktes som en återvändsgränd och som i ett slag sopade bort alla försoningsåtgärder mellan kristna och judar som tagits alltsedan konciliet. Alltsedan början hade det ju hört till målen för mitt personliga teologiska arbete att föra dessa vidare. Att dessa två helt motsatta händelser kom att lägga sig över varandra och störa freden som rådde mellan kristna och judar, liksom även den inomkyrkliga freden, kan jag bara på det djupaste beklaga. Jag har fått höra att om man uppmärksamt hade följt händelserna på nätet, då hade man i god tid kunnat få kännedom om problemet. Av detta framgår, och jag inser att det är så, att vi i framtiden måste ta större hänsyn till denna underrättelsekälla. Jag blev mycket ledsen över att även katoliker, som egentligen borde ha förstått bättre, trodde det vara berättigat att hoppa på mig och så snabbt vara redo till

fientlighet. Desto större är min tacksamhet mot de judiska vänner, som hjälpte till att snabbt undanröja missförstånden och gjorde så att den anda av vänskap och förtroende kunde bibehålla, vilken – liksom under Johannes Paulus II:s tid – även under hela min påveämbetstid bestått och, Gud vare lovad, ännu består. ·

Ett ytterligare missöde, som jag uppriktigt beklagar, bestod däri att åtgärden från den 21 januari 2009 vid offentliggörandet av dekretet inte helt klargjordes med avseende på sina begränsningar och sin räckvidd. Exkommuniceringen gäller personer, inte institutioner. Biskopsvigning utan påvligt uppdrag innebär faran av en schism, eftersom biskopskollegiet och dess enhet med påven därigenom blir ifrågasatt. Kyrkan måste därför reagera med det hårdaste straffet som är exkommunicering, och detta måste

hon göra för att kalla de bestraffade till ånger och besinning så att de kan återinförlivas och på nytt bli en del av enheten. Tjugo år efter vigningarna har detta mål tyvärr ännu inte uppnåtts. Upphävningen av exkommuniceringen tjänade samma syfte som straffet självt: Att än en gång inbjuda de fyra biskoparna att återvända in i kyrkan. Denna gest blev möjlig efter det att de berörda hade uttalat sitt principiella erkännande av påven och dennes ämbetes myndighetsutövning, om än det uttrycktes ett visst förbehåll vad gäller lydningen mot påvens läroauktoritet och uppfattningen av konciliet. Nu kommer jag tillbaka till skillnaden mellan person och institution. Upphävandet av exkommuniceringen var en åtgärd som hör till kategorin ”kyrklig disciplin”. Personerna blev befriade från det grävsta straff som kyrkan äger. Det är nödvändigt att göra

åtskillnad mellan det område som berör läran och det som rör disciplinen. Att Sankt Pius X:s prästbrödraskap saknar kanonisk ställning inom kyrkan, det beror egentligen inte på disciplinära utan på läromässiga orsaker. Så länge som brödraskapet inte innehar en kanonisk ställning inom kyrkan, så länge utövar inte heller deras ämbetsinnehavare något rättmätigt ämbete. Det är alltså nödvändigt att skilja mellan den sfär där det rör sig om en disciplinär åtgärd riktad mot personerna i deras egenskap av personer och det läromässiga planet där det handlar om ämbete och institution. För att säga det än en gång: Så länge som de läromässiga frågorna inte är uppklarade, saknar broderskapet kanonisk status inom kyrkan och deras ämbetsinnehavare, kan inte rättmätigt utöva sitt ämbete i kyrkan, även om de är befriade från det kyrkliga straffet.

Med hänsyn till denna situation avser jag att i framtiden låta den påvliga kommissionen Ecclesia Dei, som alltsedan 1988 varit ansvarig för de samfund och personer som tillhör Sankt Pius X:s prästbrödraskap eller liknande grupper vilka önskar återvända till den fulla gemenskapen med påven, sammankopplas med Troskongregationen. Genom detta förfarande kommer det tydligt att framgå att de problem som nu skall behandlas väsentligen är av läromässig art. Framför allt gäller detta acceptandet av det andra Vatikankonciliet och det påvliga läroämbetet, så som detta kom att utformas efter det Andra Vatikankonciliet. De kollegiala organen som hjälper kongregationen att bearbeta de aktuella frågorna (särskilt de kardinalförsamlingar som regelbundet hålls på onsdagar och den plenarförsamling som hålls varje eller vartannat år), garanterar att prefekter för olika romerska

kongregationer och det världsvida biskopskollegiet får ta del i de viktiga beslut som skall tas. Det går inte att låta kyrkans läroämbete bli fastlåst i det läge i vilket det befann sig år 1962 – det måste brödrskapet klart inse. Men många av dem som berömmar sig av att vara stora försvarare av konciliet, måste påminnas om att det Andra Vatikankonciliet även innehåller hela kyrkans läroämbeteshistoria. Den som önskar vara lydlig detta koncilium måste anamma de övriga århundradenas tro och får inte klippa av de rötter av vilka trädet lever.

Jag hoppas, kära medbröder, att jag härmed förklarat den positiva betydelsen liksom begränsningen av den åtgärd som vidtogs den 21 januari 2009. Men följande fråga kvarstår ännu: Var detta nödvändigt? Var det verkligen en prioritet? Finns det inte mycket annat som är

viktigare? Det är klart att det finns mycket som är både viktigare och mera brådskande. Jag anser att jag under mina första tal som påve tydligt förklarade vilka frågor som jag ämnade ge förtursrätt under mitt påveämbete. Det jag sade då förblir min riktlinje och ändrar sig inte. Den främsta prioriteten för Petri efterträdare angav Herren själv vid den sista måltiden: “När du en gång vänt tillbaka, så styrk dina bröder” (Luk 22: 32).

Petrus själv formulerade denna prioritering i sitt första brev: ”Var alltid beredda att svara var och en som kräver besked om ert hopp” (1 Pet 3:15). I vår tid när tron i stora delar av vår värld hotar att slockna som en låga som inte längre får näring, är den allra viktigaste frågan att göra Gud närvarande i denna värld och att ge människorna tillgång till Gud. Inte till vilken gud som helst utan till den Gud som talade i Sinai,

den Gud, vars ansikte blir skönjbart i kärleken intill slutet (Joh 13:1) – i den korsfäste och uppståndne Jesus Kristus. Det egentliga problemet i den historiska stund vi befinner oss i är att Gud försvinner bortom människans horisont. När det ljus som kommer från Gud slocknar då tappar människan fotfäste i verkligheten och följderna av denna brist på orientering blir alltmer tydliga för oss.

Att leda människorna till Gud, till den Gud som talar till människorna i Bibeln, det är den allra främsta och mest grundläggande angelägenhet som kyrkan och Petri efterträdare har i vår tid. Av detta uppdrag följer sedan, liksom av sig självt, att vi måste ägna stor kraft åt de troendes enhet. Ty om de troende strider, om de invecklar sig i motsägelser, då betyder detta att trovärdigheten i deras vittnesbörd om Gud ifrågasätts. Därför hör de

ansträngningar som syftar till en gemensam vittnesbörd om tro för alla de kristna – vi kallar det för ekumenik – till de frågor som är av allra högsta prioritet. Till detta kommer så nödvändigheten av att alla som tror på Gud söker fred med varandra, försöka komma varandra allt närmare, för att på så sätt, trots gudsbildernas skiftande utseende, ändå gemensamt gå mot ljusets källa – den interreligiösa dialogen. Den som förkunnar att Gud är kärlek, ända till slutet, måste avlägga vittnesbörd om denna kärlek. Det betyder att vända sig till de lidande i kärlek, avvärja hat och fiendskap och värda den sociala dimensionen i den kristna tron, den som encyklikan ”Deus caritas est“ handlar om.

Om alltså kampen om tron, om hoppet och om kärleken i världen utgör den sanna prioriteten för kyrkan i denna tid (och i olika former alltid utgjort det), då tillhör

även de små eller medelstora försöken till försoning detta. Det är bara att inse att den stilla åtbörden av en utsträckt hand blivit till ett öronbedövande oväsen och just därigenom blivit motsatsen till det som var avsett. Men nu vill jag fråga: Är det verkligen fel att även i denna sak gå sin broder till mötes, den bror ”som har något otalt med dig” (Matt 5:23 ff.), och försöka nå fram till försoning? Måste inte även det civila samhället försöka att förekomma radikaliseringar och – om möjligt – hålla tillbaka deras eventuella bärare och se till att de förenar sig med samhällets stora skapande krafter för att förhindra att de isolerar sig, med allt det negativa som en isolering innebär? Kan det vara helt fel att bemöda sig om att minska spänningar och begränsningar och göra plats åt det som är positivt så att även dessa bröder kan införlivas i helheten? Själv upplevde jag under åren efter 1988 hur samfund som

tidigare hade avskilt sig från Rom började återvända och hur det inre klimatet där förändrades, hur återvändandet till den stora världsvida och gemensamma kyrkan gjorde att ensidiga beteenden övervanns och spänningar löstes upp, så att dessa samfund blev till positiva krafter i helhetens tjänst. Är det möjligt att förhålla sig likgiltig för ett samfund i vilket ingår 491 präster, 215 seminarister, 6 prästseminarier, 88 skolor, 2 universitetsinstitut, 117 bröder och 164 systrar och tusentals troende lekmän? Är det verkligen riktigt att vi i lugn och ro låter dem glida bort från kyrkan? Jag tänker till exempel på de 491 prästerna. Vi kan inte veta vilken väv av olika motivationer som ledde dem till anslutning till prästbrödraskapet. Men jag tror inte att de hade beslutat sig för att bli präster där om det inte vid sidan om en och annan skev eller oriktig uppfattning funnits en uppriktig

kärlek till Kristus och viljan att förkunna honom och med honom den levande Guden. Bör vi helt enkelt betrakta dem som företrädare för en radikal och marginell grupp och med anledning av detta utesluta dem och hindra sökandet efter försoning och enhet? Vad blir väl resultatet om vi gör det?

Förvisso har vi sedan lång tid tillbaka, och även denna gång, hört många disharmoniska toner från företrädare för detta samfund – högmod och besserwisserskap, låsning vid detaljer och så vidare. Men för sanningens skull måste jag också tillägga att jag fått ta emot många rörande vittnesbörd om tacksamhet, i vilka jag kunde förnimma hur deras hjärtan börjar vekna. Och skulle då den stora världsvida kyrkan inte kunna vara storsint och frikostig i medvetandet om sin respektingivande ålder och om löftet som givits henne? Skulle vi

inte som riktiga uppfostrare även kunna låta mycket som är obehagligt vara och lugnt anstränga oss att leda människorna ut ur det spända läget? Och bör vi inte medge att det även ur kyrkliga kretsar ofta hörts gälla och osköna toner? Ibland har man också ett intryck av att vårt samhälle behöver åtminstone en grupp som inte skall ges någon tolerans; som man lugnt kan ge sig på, med hat. Och om någon vågar närma sig den – i detta fallet var det påven – då går även denne miste om all rätt till tolerans och även han blir översköld av hat, utan att förövarna på minsta sätt låter sig hindras eller hållas tillbaka.

Kära medbröder, i dessa dagar då jag började leka med tanken att skriva detta brev, råkade det hända sig så att jag själv behövde tolka och kommentera ett bibelställe ur Gal 5:13-15 i prästseminariet i Roms stift. Jag blev förvånad hur perfekt detta

ställe passade till det som händer idag.

”Låt bara inte den friheten ge köttet något tillfälle, utan tjäna varandra i kärlek. Hela lagen sammanfattas i detta enda bud: Du skall älska din nästa som dig själv. Men om ni biter och sliter i varandra är det fara värt att ni gör slut på varandra.”

Jag var alltid benägen att betrakta denna vers som en av de retoriska överdrifterna med vilka den helige Paulus då och då behagar smycka sin skrift. I vissa avseenden kanske denna vers också hör till dem. Men tyvärr förekommer detta ”bitande och slitande” även idag i kyrkan, som uttryck för att man illa förstått vad frihet är. Är det något att förundras över att vi inte är bättre än galaterna? Att vi hotas av åtminstone lika starka frestelser som de? Att även vi gång på gång på nytt måste lära oss vad frihet innebär? Och att

vi gång på gång måste lära oss vad som kräver den högsta prioritet; kärleken? Den dag då jag skulle hålla tal om detta ämne i prästseminariet i Roms stift, firades i stiftet festen till Madonna della Fiducias ära – hennes namn betyder Jungfrun av Tilliten. Ja, det var Maria som lärde oss tillit. Hon leder oss till Sonen, vilken vi alla kan ge vårt förtroende. Han kommer att leda oss – även i oroliga tider. Nu skulle jag så till sist vilja tacka alla er, ni många biskopar i världen, för de rörande tecknen på förtroende och den tillgivenhet ni skänkt mig och framför allt för era böner. Detta tack vill jag även framföra till alla de troende som under denna tid skänkt mig, den Helige Petrus efterträdare, sitt oförändrade förtroende. Må Herren bevara oss alla och leda oss på fridens väg. Det är en önskan som spontant stiger upp i mitt hjärta och särskilt nu i början av fastetiden, som är den liturgiska tid som särskilt befrämjar den inre reningen och som

bjuder oss alla att med nytt hopp
vända oss mot påskhögtidens
lysande mål.

Med en särskild apostolisk hälsning,
förblir jag,

Er i Herren

BENEDIKT XVI

.....

pdf | Dokument automatiskt skapad
från [https://opusdei.org/sv-se/article/
brev-fran-hans-helighet-benedikt-xvi/](https://opusdei.org/sv-se/article/brev-fran-hans-helighet-benedikt-xvi/)
(2026-03-28)